

Nina Kurtela

NOTRANJE POKRAJINE

IMAGINARNI DOMOVI

22. 6.–23. 7. 2022

MMC KIBLA / KiBela

»Tvoje ime zveni kot finsko ime,« so nešteto krat povedali_e Nini Kurtela. Pogosto izrekanje tega nedolžnega stavka je umetnico spodbudilo, da se raziskovanja lastnega porekla loti z nove perspektive, obenem pa razišče različne mehanizme konstituiranja identitete, ki v mednarodnem okolju (kot je recimo Berlin) zahteva nenehno pogajanje in preišljevanje. Še preden so zastavili_e tisto nelagodno vprašanje »Od kod si?«, so umetničini_e sogovorniki_ke domnevali_e, od kod prihaja, napačna domneva pa je postala izhodišče za umetničino preizpraševanje lastne identitete.

V iskanju namišljene finske identitete je umetnica obiskala Helsinke in raziskovala možnosti vpisovanja v novo odkriti prostor. Njeno iskanje je dobilo smisel, ko je v kavarni Akija Kaurismäkija našla neonski napis »Dubrovnik«. Bleščeči napis jo je spomnil na dubrovniško poreklo njenega priimka in ustvaril povezavo med tema oddaljenima krajema. Prav film se je izkazal kot idealen medij za beleženje izrezanih kategorij časa, prostora in telesa.

V okviru samostojne razstave *Notranje pokrajine / Imaginarni domovi* Nina Kurtela predstavlja video esej *Dragi Aki*, v katerem tri pisma, naslovljena na Akija Kaurismäkija, spremljajo prizori, posneti v Dubrovniku in Helsinkih. Umetnica v svojih pismih tega priznanega finskega režiserja sicer nagovarja kot starega znanca, čeprav gre v resnici za pisma brez prejemnika. V tem primeru režiserjevo ime označuje protagonista, ki hrepeni po oddaljenem in idealiziranem *Drugje* in predstavlja kontrapunkt umetničnemu hrepenenju po identiteti, ki bi ji »nudila več priložnosti«. *Dragi Aki* je torej enako kot *Nina Kurtela* za neznane Fince_ke, le domnevna identiteta, v katero je mogoče zapisati svoja pričakovanja z in brez predsodkov.

Umetniška praksa Nine Kurtela pogosto temelji na performansu, kar je še posebej očitno v dosedanjih delih, kot so *365 Rutin*, 2017/2018, *Interiors*, 2013 in *Transformance*, 2010. V njih umetnica eksplicitno izpostavlja svoje telo, ga postavlja v razmerje do konkretnega kraja in prostora, umetniško delo pa temelji na procesu izvedbe. *Dragi Aki* vsebuje tudi elemente performansa, vendar je telo v tem primeru odsotno, neoprijemljivo in odtujeno. Fizična navzočnost umetnice je tukaj zreducirana izključno na glas, ki dodatno izraža njeno ranljivost. Kot poudarja umetnik in pisatelj Brandon LaBelle: »Glas ni nikoli v celoti dan; namesto tega zahteva predanost, vlaganje in raziskovanje, delo in skrb. Podpira našo potrebo po intimnosti in deljenju ter delovanju znotraj širšega političnega polja: omogoča, opolnomoči, izziva, a tudi zavrača.« Za LaBellea je glas »iztisnjen iz nas – podpira nas dobesedno tako, da nam jemlje dih. Na ta način nas govorjenje oslabi v samih naših temeljih, kar bi lahko bila ena njegovih ključnih lekcij.«¹ Zato je akt branja subtilno dejanje, ki omogoča, da se umetničina materialnost prepleta

Projekt sta dodatno finančno podprla Ministrstvo za kulturo Republike Hrvaške in Občinski urad za kulturo, medobčinsko in mednarodno sodelovanje in civilno družbo mesta Zagreb.

Nina Kurtela
NOTRANJE POKRAJINE / IMAGINARNI DOMOVI
22. 6.–23. 7. 2022

MMC KIBLA / KiBela, Ulica kneza Koclja 9, Maribor
Odpiralni čas: od ponedeljka do petka od 10. do 18. ure, sobota od 10. do 14. ure.

¹ LaBelle, Brandon. (2014) *Lexicon of Mouth. Poetics and Politics of Voice and the Oral Imaginary*. Bloomsbury.

z materialnostjo posnetih prizorov.

Film sestavljajo večplastni, prekrivajoči se prizori, ki pa ne povedo veliko o določeni lokaciji. Razumeli_e bi jih sicer lahko kot Jug ali Sever, čeprav tudi ta delitev ni ravno ustrezna ali dokončna. Robovi posnetih prizorov, zmehčani z montažo, se med seboj zlivajo, pri tem pa je ravno izbrani medij dopustil možnost za vznik tretjega premaknjenega/imaginarnega prostora. Prizori morja, palm, borovcev ter tudi industrijski motivi imajo v filmu skorajda slikarske lastnosti, ob poslušanju vsebine pisem pa nas prevzame osupljiva estetika novonastalega *ne-kraja*.

Umetnica pred projekcijo v galerijskem prostoru postavi platformo s preprogo in obiskovalcem_ kam ponudi, da si film ogledajo v udobnem položaju, torej jih vabi, da se v novonastali pokrajini počutijo kot doma. Kot piše teoretičarka Svetlana Boym: »Počutiti se doma pomeni, da se v svojem udobju stvari ne zavedaš, da veš, da je vse na svojem mestu tako kot ti. To je stanje duha, ki ni odvisno od dejanskega kraja. Predmet hrepenenja torej v resnici ni kraj, ki ga imenujemo dom, ampak občutek bližine sveta; to ni preteklost na splošno, ampak tisti namišljeni trenutek, ko nismo poznali_e skušnjave nostalgije.«²

Prav neonski objekti tako v filmu kot tudi v galeriji simbolizirajo ta »občutek bližine s svetom«, oziroma povezanost z neresničnim krajem. V filmu se neresnični »Dubrovnik« nahaja v Helsinkih in »Helsinki« v Dubrovniku (neonski znak je umetnica postavila za delo *Khora*, 2017 v Galeriji Flora). »Znaka sta si vizualno podobna (neon, pisava) – dve nasprotujoči si mesti sta označeni z isto kategorijo znaka, z enako nišo označevanja, kar pomeni, kljub razlikam, isto kategorijo obstoja«, če citiramo umetnostno zgodovinarico Josipo Bubaš.³

Abstraktni neonski objekti skupaj z večjimi kamni funkcionirajo kot samostojna instalacija. S svojo obliko, ki predstavlja obrise gora iz filma, plastenih z montažo, pa razširjajo filmski prostor in materializirajo njegove fragmente v galerijskem prostoru.

Enako vlogo imajo tiskani plakati, ki na sprednji strani prikazujejo izbrani prizor iz filma, na zadnji pa pismo, naslovljeno na Akija. Ročno napisane črke tu delujejo kot vizualna uprizoritev prebranega besedila, in so hkrati dokaz umetničinega *odtisa* v imaginarni pokrajini. Glas in gibajoče se podobe, ki jih spremljamo v filmu, se na plakatu materializirajo v še en objekt neresnične pokrajine. Nastali predmet lahko obiskovalec_ka odnese domov, pri čemer ga lahko tretira kot razglednico, ki je tudi artefakt *ne-kraja*, h kateremu se lahko vedno znova tudi vrača.

- Irena Borić

BIOGRAFIJA

Spletna stran

Nina Kurtela (rojena v Zagrebu) je vizualna umetnica in plesna ustvarjalka, ki se ukvarja s koreografskimi in prostorsko-specifičnimi praksami. V svoji konceptualni umetniški praksi, ki jo najpogosteje zaznamujeta nematerialnost in časovna dimenzija, se ukvarja z metodologijami vzdržljivosti, prisotnosti, vztrajnosti, ritualov, vsakodnevnih praks in naključij, pri čemer preizprašuje pojme denarnih vrednosti in nematerialnega dela, identitete, intimnosti, pripadnosti, doma in fikcije. Ustvarja v različnih medijih, kot so video, instalacija in performans, koreografija in ples. V mednarodnem prostoru se je predstavljala v različnih kontekstih – v muzejih in galerijah, na gledaliških, plesnih in filmskih festivalih ter v javnem prostoru: KW Berlin, MUMOK Dunaj, MSU Zagreb, HKW Berlin, 104 Pariz, Tokio Opera City Gallery, MMOMA Moskva, Royal Albert Hall London, Ars Aevi Sarajevo, Tanz Im August Berlin, Transmediale Berlin, Festival kratkega filma v Oberhausnu, Survival Kit Riga, X-border Art Biennial Švedska itd. Udeležila se je rezidenčnih programov v Amant Sienna, Q21 MuseumsQuartier Dunaj, Cite internationale des arts Pariz, THAV Taipei, HIAP Helsinki, GeoAIR Tbilisi, CEC ArtsLink Portland Oregon, Kulturkontakt Avstrija Dunaj. Bila je nominirana za Berlinsko nagrado za umetnost (2018) in prejela naslednje nagrade: Japonska nagrada za medijske umetnosti New Face Award Tokio, nagrado X-border Art Biennial na Švedskem, nagrado Henkel Art Award (nagrada za mladega umetnika_co CEE) Dunaj, Essl Art Award CEE Dunaj. Študirala je v okviru programa »Ples, kontekst, koreografija« na HZT, Univerzi za umetnost v Berlinu in magistrirala iz vizualnih umetnosti in likovne pedagogike na Akademiji za likovno umetnost v Zagrebu.

² Boym, Svetlana. (2017) *The Off-Modern. International texts in critical media aesthetics*. Volume 11. Bloomsbury.

³ Bubaš, Josipa. (2021) *Raslojavanje. Samostalna izložba Nine Kurtele*. Galerija MKC Split.